

Ob perse-
cutionem
in Chri-
stianos
motam
Deus Si-
nas punit.
prolixior etsi alterius est loci, perstringenda hic tamen fuit, ut Divinam Providentiam admiremur, quæ tunc acre bellum Sinis movit, quando rem pacemque Christianam perturbabant. Eo certè anno effectum est, ut Tartari radices illas in Sinico Imperio figerent, ex quibus tantum postea creverunt, ut Taimingam Familiam extirparint, ac Sinicum ferè totum occuparint Imperium, quando aliqui inter Sinas Christianam rem radicitus extirpatum ibant. Sed crevit, uti solet, persecutione Fides eam in magnitudinem, quæ hodie lætatur Ecclesia; & suum Sinæ Imperium, nisi rebus illorum afflictis succurrat Deus, pene amiserunt.

Interea tamen Sinenses de expellendo hoste solliciti, per Præfectos tota Sina deletum habent. Sexcenta selectorum militum millia conscribunt: Rex etiam Coreæ (quæ oblonga peninsula est inter Sinam & Iaponiam) duodecim millia Sinico Imperatori in auxilium mittit. Cum hoc ergo potentissimo exercitu circa Martii initium MDCXIX in Tartaros movent. Tartari audacter obviam procedunt: aperto, & diu dubio Marte pugnatum: tandem Sinarum exercitus fusus, & quinquaginta millia cæsa, & præcipui exercitus Duces. Tartari, ut solent, velocissime victoriam prosequuntur: duas eodem die civitates diripiunt ac comburunt, igne ferroque vastantes omnia. Post hæc, prædantes ad ipsa usque Peking Regiæ moenia penetrant; urbis tamen expugnationem tentare non ausi, in qua infinita erat tormentorum copia, & ad octoginta militum millia præsidium. Fatentur Sinæ, tantum pavoris ac confusionis Regiam invasisse, ut jam de deferenda Regia Imperator cogitaret, ac Australiores petere Provincias decerneret: quod re ipsa fecisset, nisi Præfectorum aliqui obstitissent, suggerentes illi, hanc fugam animos Tartaris addituram, & omnino totum turbaturam Imperium; nihil enim aliud esse fugere, quam terras inimicis cedere. Fatentur præterea, quod si Tartari impressionem fecissent, urbem omnino occupaturos fuisset. Verum hi potius prædæ ubique inhaurunt. Longe enim lateque diffusi, urbes, civitates, ac oppida obvia diripuerunt, & ubique ingentem Sinarum vim crudelissime mactarunt; ac demum reliquis locis omnibus relictis sine præsidio, in ultimam Leaotung partem regressi sunt, spoliis onustissimi.

Post hæc anno MDCXX moritur Im-

perator Vanlieus: succedit eodem anno filius Taichangus; qui, dum contra Tartaros novas colligit vires, nondum absoluto quarto Imperii mense, & ipse moritur. Succedit Thienkius; qui ubi Imperium assumpsit, destinato ad Coreæ Regem Legato, actisque de misso ad avum subsidio gratiis, consolatur eum de suorum clade in Sinico servitio accepta; magnificentissima ac Sinico Monarcha digna munera mittit, ea mente ut majora extorqueret auxilia. Coreani enim, ut situ loci, ita fortitudine bellica ad Iapones accedunt proxime.

Vt porro solidius imminenti malo obviam iret, ex toto Imperio nova accersit auxilia: ita ingentes exercitus in Leaotung transmisit, Tartaris in reliquis Provincias ulteriorem ingressum prohibiturus; quibus ut facilius provideret, annonam & reliqua submittendo, in Thiencin quoque portu ingentem navium classem præparavit. Thiencin autem statio est, ad quam quæ mari, qua fluminibus, ex tota Sina facile naves penetrant, ac congregantur incredibili sæpe numero. His igitur compendio itineris mari omnia facile submitebat. Leaotung enim Provincia tota fere mari alluitur, & maritimo itinere duorum tantum dierum à Thiencin emporio distat; cum terra in multo longiorem se tractum exporrigat.

Inter Duces auxilia adducentes, mulier fuit, quam vere Amazonem Sinensem vel Penthesileam alteram vocabimus. Illa ex Suchuen, Provincia satis remota, cum tribus millibus adfuit, viriles non modo animos, sed & vestes induta, imo & titulos assumens qui in virum, non feminam convenirent. Hæc non rara contra Tartaros dedit fortitudinis exempla; & postea quamplurima contra rebelles, qui in Sinicum insurrexerant Imperatorem. Venerat autem filioli loco, quem bello ætate non parem domi reliquerat in proprio Regno. In montibus enim Suchuen Provinciæ Regnum quoddam est Sinis non subiectum, sed juris sui: solum quippe honoris causa titulum Regium ab Imperatore accipit Sinico; de reliquo Montani soli suo obediunt Regi, ac tributa solvunt: ac fortitudine bellica cæteris totius Imperii militibus longe præstant.

Hac usi occasione, Christiani Doctores (Doctorem autem summa isthic æstimatio atque auctoritas est) præsertim Paulus & Michaël, Imperatori persuaserunt, ut à Lusitanis

Moritur
Vanlieus.
Succedit
Taichan-
gus; sed
cito mori-
tur.
Eligitur
Thien-
kius.

Coreani
Sinis for-
tiores.

Nova
contra
Tartaros
præpara-
tiones.

Thiencin
portus
commo-
dissimus.

Amazon
Sina for-
tissima.

Pium
Christia-
norum
inven-
tum.

Tartari
in pugna
victores.

In Regia
Peking
pavor ac
confusio.

Abductis
prædis
revertuntur
Tartari.